A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2006. március 14.*

A C-177/04. sz. ügyben,

az EK 228. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2004. április 14-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: G. Valero Jordana és B. Stromsky, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Francia Köztársaság** (képviselik: G. de Bergues és R. Loosli, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: francia.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans és A. Rosas tanácselnökök, K. Schiemann tanácselnök (előadó), R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. Klučka, U. Lõhmus és E. Levits bírák,

főtanácsnok: L. A. Geelhoed,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. október 11-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. november 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetével az Európai Közösségek Bizottsága azt kéri a Bíróságtól, hogy:

– állapítsa meg, hogy a Francia Köztársaság – mivel nem tette meg a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és

közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv (HL L 210., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 257. o.) nem megfelelő átültetésével kapcsolatos C-52/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítéletben (EBHT 2002., I-3827. o.) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket – nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– kötelezze a Francia Köztársaságot arra, hogy a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak késedelmes teljesítése miatt az „Európai Közösség saját forrásai" számlára fizessen be a Bizottságnak a jelen ítélet kihirdetésétől a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséig napi 137 150 euró összegű kényszerítő bírságot;

– a Francia Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A közösségi szabályozás

2 Az EGK-Szerződés 100. cikke (módosítást követően EK-Szerződés 100. cikk, ennek módosítását követően EK 94. cikk) alapján elfogadott 85/374 irányelv célja a tagállamok azon jogszabályainak közelítése, amelyek a hibás termékek gyártóinak kárfelelősségét szabályozzák.

3 Az irányelv 1. cikke értelmében „[a] termék gyártója felel a termék hibája által okozott kárért".

4 Ugyanezen irányelv 3. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„Ha a termék gyártója nem állapítható meg, a termék minden szállítója gyártónak tekintendő, kivéve, ha ésszerű időn belül tájékoztatja a károsultat a gyártónak vagy annak a személyéről, akinek a terméket szállította. Ugyanez vonatkozik az importált termékekre, ha ezek tekintetében a (2) bekezdés szerinti importőr nem állapítható meg, abban az esetben is, ha a gyártó neve fel van tüntetve."

5 Az irányelv 7. cikke kimondja, hogy az irányelv alkalmazásában a gyártó nem felelős, ha bizonyítja, hogy:

„[...]

d) a hiba a hatóságok által hozott, kötelező érvényű szabályoknak való megfelelésből ered; vagy

e) a termék általa történő forgalomba hozatalának időpontjában a hiba a tudomány és a technika akkori állása szerint nem volt felismerhető

[...]".

6 A 85/374 irányelv 9. cikkének első bekezdése határozza meg, hogy az irányelv 1. cikke alkalmazásában a „kár" jelentése:

„[...]

b) a hibás terméken kívül más dologban okozott kár, vagy a dolog megsemmisülése 500 [euró] értékhatár fölött, feltéve, hogy a dolog

i. általában személyes használatra vagy fogyasztásra szolgál; és

ii. azt a károsult elsősorban személyes használatára vagy fogyasztásra használta".

A Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítélet

7 A Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet rendelkező részében a Bíróság kimondta, hogy:

– mivel a francia polgári törvénykönyv (a továbbiakban: polgári törvénykönyv) az 1386-2. cikkébe belefoglalta az 500 euró alatti károkat,

– mivel ugyanezen törvénykönyv az 1386-7. cikkében kimondta, hogy egy hibás termék forgalmazója minden esetben a gyártóval azonos módon felel, és

– az említett törvénykönyv 1386-12. cikke második albekezdésében annak előírásával, hogy a 85/374 irányelv 7. cikkének d) és e) pontjában foglalt mentesülésre a gyártó akkor hivatkozhat, ha bizonyítani tudja, hogy ő maga is megtette a hibás termékből eredő következmények megelőzéséhez szükséges intézkedéseket,

a Francia Köztársaság nem teljesítette az említett irányelv 9. cikke első bekezdésének b) pontjából, a 3. cikkének (3) bekezdéséből és a 7. cikkéből eredő kötelezettségeit.

A pert megelőző eljárás

8 A Bizottság – mivel álláspontja szerint a Francia Köztársaság nem tette meg a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket – 2003. február 20-án az EK 228. cikk szerinti felszólító levelet küldött Franciaországnak, hogy a tagállam a levél kézhezvételét követő két hónapon belül tegye meg észrevételeit.

9 2003. június 27-i levelükben a francia hatóságok tájékoztatták a Bizottságot a polgári törvénykönyvben tervezett módosításokról, amelyek célja az, hogy megszüntessék a felrótt kötelezettségszegést, és amelyeket még a Parlament elé kell terjeszteni.

10 2003. július 11-én a Bizottság indokolással ellátott véleményt küldött a Francia Köztársaságnak, amelyben felszólította, hogy e vélemény kézbesítését követő két hónapon belül tegye meg a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

11 E véleményre adott válaszukban a francia hatóságok 2003. szeptember 9-i levelükben kifejtették, hogy a parlamenti időbeosztás torlódása miatt a Parlamentnek még nem ált módjában foglalkozni a Bizottsággal közölt, jogszabály-módosítási javaslatokkal, azonban a gazdasági partnerekkel való konzultációt követően tárcaközi szinten már elfogadták őket. Ehhez még hozzáteszik, hogy a Bizottságot a lehető leghamarabb tájékoztatni fogják a módosítások elfogadásának időpontjáról.

12 A Bizottság – mivel úgy ítélte meg, hogy a Francia Köztársaság nem gondoskodott a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséről – benyújtotta a jelen keresetet.

A jelen eljárás során történt fejlemények

13 Viszonválaszának alátámasztására a francia kormány arra hivatkozik, hogy a Parlament 2004. december 9-én elfogadta a jogszabályok egyszerűsítéséről szóló 2004-1343. sz. törvényt (JORF, 2004. december 10., 20857. o., a továbbiakban: 2004-es törvény), amelynek 29. cikke kimondja:

„I – A polgári törvénykönyv az alábbiakban módosul:

1. Az 1386-2. cikk szövege a következő:

»1386-2. cikk – Jelen cím rendelkezései a valamely személyt ért sérelemből eredő kár megtérítésére alkalmazandóak.

E rendelkezések a rendeletben meghatározott összeget meghaladó, a hibás terméktől független egyéb dologban bekövetkezett sérelemből eredő kár megtérítésére is alkalmazandóak.«

2. Az 1386-7. cikk első bekezdésének szövege a következő:

»Az eladó, a bérlő – a lízingbevevő és a lízingbevevőhöz hasonló bérlő kivételével – és a hivatásos szállítók csak akkor felelnek a gyártóval azonos feltételek között a termék biztonságának hiányosságaiért, ha a termék gyártója ismeretlen.«

3. Az 1386-12. cikk második bekezdését hatályon kívül helyezik.

[...]"

14 A francia kormány 2005. február 23-án eljuttatta a Bizottságnak a polgári törvénykönyv 1386-2. cikkének alkalmazásáról szóló, 2005. február 11-i 2005-113. rendelet (JORF, 2005. február 12., 2408. o., a továbbiakban: 2005. évi rendelet) másolatát; e rendelet 1. cikke értelmében:

„A polgári törvénykönyv 1386-2. cikkében meghatározott összeg 500 euró."

15 A Bizottság a Bíróságnak címzett 2005. április 15-i levelében – amelyet a francia kormánynak is tudomására hozott – kifejtette, hogy álláspontja szerint a 2004-es törvénnyel és a 2005. évi rendelettel végrehajtott módosításokkal a francia jogszabályok eleget tesznek a 85/374 irányelv 7. cikkében és 9. cikke első bekezdésének b) pontjában foglaltaknak. Következésképpen a Bizottság bejelentette azon szándékát, hogy eláll keresetének azon részétől, amelynek célja annak megállapítása, hogy a Francia Köztársaság nem tett eleget a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséből eredő, az említett irányelv e két rendelkezésével kapcsolatos kötelezettségeinek.

16 A Bizottság ugyanakkor – mivel álláspontja szerint a 2004-es törvény a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése tekintetében nem tesz eleget az említett ítélet hiánytalan teljesítésének – ugyanebben a levélben kifejtette, hogy – a kötelezettségszegés kért megállapításának hatályát e vonatkozásban korlátozva – e pontban fenntartja keresetét.

17 A Bizottság az említett levélben egyebekben kifejtette, hogy a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletnek az ilyen módon történt részleges teljesítése okán csökkenteni kívánja a kényszerítő bírság – eredetileg javasolt – összegét.

18 A Bizottság az említett levélben – amelynek megállapításait a tárgyaláson is megismételte – azt kéri a Bíróságtól, hogy:

– állapítsa meg, hogy a Francia Köztársaság – mivel nem tette meg a Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges, a 85/374 irányelv helytelen átültetésével kapcsolatos konkrét intézkedéseket, illetve különösen azzal, hogy amennyiben a gyártó kiléte ismeretlen, a hibás termékek forgalmazóját továbbra is a gyártóval azonos

módon teszi felelőssé, még ha a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatja is a károsultat a terméket neki szállító kilétéről – nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

– az említett ítélet késedelmes teljesítése miatt kötelezze a Francia Köztársaságot a jelen ítélet kihirdetésétől számított napi 13 715 euró kényszerítő bírság megfizetésére.

19 A Francia Köztáraság – tudomásul véve a Bizottságnak az új észrevételei alapján történő részleges elállását, valamint a Bizottság javasolta kényszerítő bírság összegének csökkentését – a Bírósághoz intézett 2005. május 27-i levelében kifejti, hogy álláspontja szerint a Bizottság által fenntartott részleges kifogás új kifogást jelent. Az említett tagállam ez alapján megismétli azon kérelmét, hogy a Bíróság tárgyaláson hallgassa őt meg.

A kifogásolt kötelezettségszegésről

Előzetes észrevételek

20 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az EK 228. cikk szerinti kötelezettségszegés értékeléséhez figyelembe vett referenciaidőpont az említett rendelkezés alapján készített indokolással ellátott véleményben megállapított határidő lejárta (lásd a C-304/02. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6263. o.] 30. pontját).

21 Mivel a Bizottság a Francia Köztársaság kényszerítő bírság megfizetésére való kötelezését kérte, azt is meg kell állapítani, hogy a tények Bíróság általi vizsgálatának idején fennállt-e a felrótt kötelezettségszegés (lásd ebben az értelemben a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 31. pontját).

22 Jelen esetben nem vitatott, hogy a 2003. július 11-i indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor a Francia Köztársaság még semmilyen intézkedést nem tett a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítése érdekében.

23 A Bizottság jelen esetben elállt keresetétől annyiban, amennyiben a kereset az említett ítélet azon része végrehajtásának elmaradását kívánta megállapítani, amely a 85/374 irányelv 7. cikkének, illetve 9. cikke első bekezdése b) pontjának megfelelő francia jogszabályok elfogadására vonatkozó intézkedéseket írt elő.

24 Ugyanezen ítélet – az említett irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglaltak teljesítésére vonatkozó – rendelkezéseinek megfelelő intézkedések végrehajtásának elmaradására vonatkozó kifogással kapcsolatban – mint az jelen ítélet 18. pontjából is következik – a Bizottság azt rója fel a Francia Köztársaságnak, hogy nem tett meg bizonyos, a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges konkrét intézkedéseket, mivel a gyártó ismeretlen kiléte esetén a hibás termékek forgalmazóját továbbra is a gyártóval azonos módon teszi felelőssé, még ha a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatja is a károsultat a termék szállítójának kilétéről.

Az elfogadhatóságról

A Francia Köztársaság érvelése

25 2005. május 27-i levelében és a tárgyaláson a Francia Köztársaság előadta, hogy a Bizottság kereseti kérelmének az eljárás során történő ilyen átfogalmazását új kérelemnek kell tekinteni, és ez a kereset elfogadhatatlanságát eredményezi.

26 Mind a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítélet 36. pontjából, mind a Bizottság keresetéből és a jelen ítélethez vezető eljárásban adott válaszából az következik, hogy a Bizottság annak kifogásolására szorítkozott, hogy a Francia Köztársaság jogszabályai nem írták elő, hogy a szállító felelőssége a gyártóhoz képest csak másodlagos, illetve hogy csak abban az esetben felel, ha ez utóbbi kiléte nem állapítható meg.

27 A Bizottság azonban az említett ügyben soha nem kifogásolta, hogy a Francia Köztársaság nem teljesítette a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdéséből származó kötelezettségeit azzal, hogy kifejezetten nem zárta ki a szállító felelősségét, miután ez utóbbi közölte a károsulttal saját szállítójának nevét.

28 Mindebből következően az említett kötelezettségszegést a Bíróság nem állapíthatta meg a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletében, mint azt az említett ítélet rendelkező része is megerősíti, amely kizárólag azt állapítja meg, hogy a Francia Köztársaság nem tett eleget kötelezettségének, amikor jogszabályai előírták, hogy a hibás termék forgalmazója „minden esetben" ugyanúgy felel, mint a gyártó.

29 E körülmények alapján a jelen eljárás keretében nem fogadható el a Bizottság azon törekvése, hogy az említett ítéletben foglaltak teljesítésének elmaradását a jelen ítélet 18. pontjában ismertetett új feltételek alapján kifogásolja. A francia kormány szerint a 2004-es törvény elfogadása éppen a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltaknak a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének vonatkozásában való maradéktalan teljesítését szolgálta, mivel az említett törvény következménye az, hogy a hibás termék forgalmazója immár nem „minden esetben" felel a gyártóval azonos módon.

30 A francia kormány egyebekben fenntartja, hogy a Bizottság ilyen módon előadott új kifogása azért is elfogadhatatlan, mert a Bizottság nem közölte ésszerű időben a Francia Köztársasággal, hogy polgári törvénykönyve 1386-7. cikkének új változata – amelynek törvénytervezetéről a pert megelőző eljárás során a Bizottságot értesítette – nem alkalmas a kifogásolt kötelezettségszegés megszüntetésére.

31 A francia kormány szerint a Bizottság feladata, hogy az EK 10. cikk alapján a jóhiszemű együttműködésre vonatkozó kötelezettségnek megfelelően a lehető leghamarabb tájékoztassa a Francia Köztársaságot az általa elfogadásra javasolt új rendelkezésekkel szemben esetlegesen felmerülő kifogásokról. A pert megelőző eljárás egyik célja e tekintetben éppen az, hogy az érintett tagállam a lehető leghamarabb olyan helyzetben legyen, amely teljes mértékben megfelel a közösségi jognak.

A Bíróság álláspontja

32 E tekintetben elsőként emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a Francia Köztársaság nem tett eleget a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének, amikor a polgári törvénykönyv 1386-

7. cikkének első bekezdésében előírta, hogy egy hibás termék forgalmazója minden esetben a gyártóval azonos módon felel.

33 A Bizottság által a kereseti kérelmei alátámasztására használt érvek pontos kifejezéseitől függetlenül a Bíróság említett kijelentéséből az a megállapítás következik, hogy a hatályos francia jogszabályok a mentesülésnek a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésében foglalt egyik esetében sem mentesíti a szállítót az egyébként a gyártót terhelő felelősség alól.

34 A Bíróság ezen megállapítása elsősorban arra az esetre vonatkozik, amikor a forgalmazó felelősség alóli mentesülése annak eredménye, hogy a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatta a károsultat saját szállítójának személyéről.

35 Egyebekben a Bizottság döntésétől függ, hogy a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak részleges teljesítése során hozott, a Bíróság előtt folyamatban lévő jelen eljárás idején elfogadott intézkedések figyelembevételével korlátozza az EK 228. cikk alapján megállapítani kívánt kötelezettségszegés terjedelmét.

36 Jelen esetben ugyanis – mint az a jelen ítélet 22. pontjából is következik – a Bizottság arra alapította a Francia Köztársasággal szembeni, az EK 228. cikk (1) bekezdése alapján kifogásolt kötelezettségszegés megállapítását, hogy a Francia Köztársaság az indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt egyik esetben sem írta elő a szállító mentesülését a felelősség alól, ezért a Bizottságnak nem róható fel, hogy csak az előírt esetek egyikére vonatkozóan kérte ezt a megállapítást, hiszen az említett tagállam csak részlegesen fogadott el a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítésére irányuló végrehajtási intézkedéseket (lásd értelemszerűen a C-174/91. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 1993. május 5-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-2275. o.] 8–12. pontját).

37 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából is következik, hogy az a követelmény, hogy az EK 226. cikk alapján benyújtott kereset tárgyát az e rendelkezésben előírt pert megelőző eljárás során kell meghatározni, nem jelentheti azt, hogy az indokolással ellátott vélemény rendelkező részének és a kereseti kérelmeknek minden esetben tökéletesen meg kellene egyezniük, amennyiben a jogvita tárgyának nem a kiterjesztésére vagy a módosítására, hanem éppen ellenkezőleg, a korlátozására kerül sor. Mindebből a Bíróság különösen azt a következtetést vonta le, hogy ha a pert megelőző eljárás során jogszabály-módosítás történt, a kereset az indokolással ellátott véleményben hivatkozottaktól eltérő nemzeti rendelkezésekre is vonatkozhat (lásd különösen a C-203/03. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2005. február 1-jén hozott ítélet [EBHT 2005., I-935. o.] 29. pontját).

38 Ezek alapján tehát nincs akadálya azt megállapítani, hogy ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a jogszabályi változásra a kereset benyújtását követően kerül sor, illetve e jogszabályváltozással kapcsolatban előadott bizottsági kifogást szükségképpen tartalmazta a Bíróság ítélete végrehajtásának teljes hiányára alapított kifogás (az EK 226. cikkel kapcsolatban lásd értelemszerűen a C-456/03. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2005. június 16-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5335. o.] 40. pontját).

39 Azzal, hogy az eljárás során a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkének korábbi változatával szemben felhozott – a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítéletben tett, kötelezettségszegésre vonatkozó megállapításhoz vezető – kifogásokat a Bizottság az említett cikket jelen peres eljárás során felváltó új változatára is vonatkoztatta, nem módosította a jogvita tárgyát (az EK 226. cikkel kapcsolatban lásd értelemszerűen a C-42/89. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 1990. július 5-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-2821. o.] 11. pontját).

40 Ha ebben az esetben a kifogás elfogadhatatlanságát állapítanák meg, az egyebekben oda vezetne, hogy a Bizottság – akár saját álláspontjával szemben is – teljes egészében fenntartja az eredetileg előadott kifogást, ami viszont nem szolgálná sem az alperes tagállam, sem a gondos igazságszolgáltatás érdekét.

41 Másodsorban a Bizottság által így előadott kifogás elfogadhatóságát egyáltalán nem befolyásolja az a körülmény, hogy – bár a pert megelőző eljárás során tájékoztatták arról, hogy a Francia Köztársaságnak már tervei között szerepelt azon rendelkezés, amely a polgári törvénykönyv új 1386-7. cikkeként később ténylegesen is elfogadásra került – a Bizottság nem közölte e tagállammal, hogy ilyen nemzeti rendelkezés nem biztosítja a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdéséből származó kötelezettségek megfelelő átültetését, mivel az – saját szállítója nevének a károsulttal ésszerű időben való közlése esetén – kifejezetten nem írta elő a szállító felelősség alóli mentesülését.

42 Ugyanis az említett körülmény nem gátolta meg a Francia Köztársaságot abban, hogy megszüntesse a Bíróság által korábban észlelt jogsértést, és e tagállam védelemhez való jogaira sem hatott ki jobban, mint amennyire a Bizottság keresetlevelével kezdeményezett Bíróság előtti jogvita terjedelmét befolyásolta.

43 Egyebekben meg kell állapítani, hogy az EK 228. cikk szerinti eljárás a tagállami kötelezettségek teljesítésének elmaradására vonatkozó objektív megállapításon alapul (a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 44. pontja).

44 A fentiekből következik, hogy a Bizottság által az eljárás során módosított kifogás elfogadható.

Az ügy érdeméről

A Francia Köztársaság érvei

45 Érdemben a francia kormány arra hivatkozik, hogy mivel a polgári törvénykönyv 1386-7. cikk új változata, amely az egyébként a gyártót terhelő felelősségből kifejezetten nem zárta ki a szállító felelősségét abban az esetben, amikor a szállító ésszerű időn belül közölte a károsulttal a saját szállítójának nevét, nem jelenti a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének végrehajtására vonatkozó kötelezettség megsértését.

46 A polgári törvénykönyv említett rendelkezésének hatályával kapcsolatban az említett kormány a tárgyaláson lényegében azt az álláspontot fejtette ki, hogy egyrészt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következően az irányelv szövegének szó szerinti átültetése nem minden esetben szükséges, másrészt pedig a szállító azon lehetősége, hogy tájékoztassa a károsultat az ő saját szállítójának kilétéről, gyakorlatilag csak másodlagos jelentőséggel bír, mivel magának a gyártónak a kiléte továbbra is ismeretlen, illetve ilyen esetben az említett szállító saját szállítóját – mint kezest – perbe hívhatja.

A Bíróság álláspontja

47 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az 1386-7. cikknek a polgári törvénykönyvbe a 2004-es törvénnyel bevezetett új változata nem biztosította a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítélet maradéktalan teljesítését, mivel különösen a szállító azon felelősség alóli mentesítését írja elő, amely főszabály szerint a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésében foglalt mentesülés valamennyi esetében általában a gyártót terheli.

48 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében valamennyi tagállam köteles úgy végrehajtani az irányelveket, hogy az az érintett személyek érdekében teljes mértékben tegyen eleget a közösségi jogalkotó által előírt jogi helyzetek pontosságára és bizonyosságára vonatkozó követelményeknek. Ennek érdekében valamely irányelv rendelkezéseit vitathatatlan kötelező erővel, az előírt konkrét módon, pontosan és egyértelműen kell végrehajtani (lásd különösen a C-354/99. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2001. október 18-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-7657. o.] 27. pontját). Az irányelv átültetéséhez szükséges rendelkezéseknek tehát kellően pontos, egyértelmű és átlátható jogi helyzetet kell teremteniük ahhoz, hogy a jogalanyok valamennyi kötelezettségüket és valamennyi jogukat megismerhessék, illetve adott esetben a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhassanak rájuk (lásd különösen a C-131/88. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1991. február 28-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-825. o.] 6. pontját).

49 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy – mint az a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének pontos és egyértelmű szövegezéséből is következik – e rendelkezés célja az, hogy bizonyos jogokat biztosítson a károsultaknak, amelyekre azok a szállítókkal szemben az ott meghatározott konkrét esetekben hivatkozhatnak. Ezzel összefüggésben ugyanezen rendelkezés megteremti az említett szállítókat terhelő pontos és körülhatárolt kapcsolódó kötelezettségeket.

50 E rendelkezés különösen azt írja elő, hogy a szállító nem hivatkozhat a 85/374 irányelv értelmében a gyártót terhelő felelősségre, miután ésszerű időn belül közölte a károsulttal az ő saját szállítójának nevét.

51 Jelen esetben nem vitatott, hogy a felelősség alóli mentesülés nem következik a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkének új változatából. Mindebből következően ez a rendelkezés nem biztosítja a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének teljes átültetését.

52 A védelem azon jogalapját illetően, amely szerint a szállító felelősség alóli mentesítésének hiánya nem jár különösebb gyakorlati következménnyel – tehát nem jelenti az irányelv megsértését sem –, amennyiben a szállító tájékoztatta a károsultat saját szállítójának kilétéről, elegendő arra emlékeztetni, hogy még e körülményt bizonyítottnak tekintve is tény, hogy a közösségi jogi szabályban előírt kötelezettség megsértése önmagában is kötelezettségszegést valósít meg, illetve nem releváns annak felvetése, hogy e kötelezettségszegés nem járt hátrányos következményekkel (lásd különösen a C-150/97. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-259. o.] 22. pontját).

53 Egyebekben – mint az a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítélet 40. pontjából is következik – a Bíróság korábban már kimondta, hogy a szállító azon lehetősége, hogy kezdeményezésére saját szállítója kezesként feleljen, a polgári törvénykönyv 1386-7. cikkének korábbi változata alapján a lehetséges keresetek megsokszorozódását eredményezte, miközben a károsult által a 85/374 irányelv 3. cikkében foglaltak alapján a gyártó ellen indítható közvetlen kereset célja éppen ennek elkerülése. Ugyanez az érvelés vonatkozik a szállítónak – az említett 1386-7. cikk új változatának rendszerében – biztosított azon lehetőségre is, hogy saját szállítóját – mint kezest – perbe hívhatja.

54 Mindebből következően ez utóbbi rendelkezés nem ültette át teljes mértékben a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdését, illetve ebből kifolyólag nem biztosította a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak maradéktalan teljesítését.

55 A fenti megállapítások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a Francia Köztársaság – mivel a gyártó ismeretlen kiléte esetén a hibás termékek forgalmazóját továbbra is a gyártóval azonos módon teszi felelőssé, még ha a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatja is a károsultat a terméket neki szállító kilétéről – nem hajtotta végre a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglalt valamennyi, a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének

átültetésére vonatkozó intézkedést, és ebből következően nem teljesítette az EK 228. cikkből eredő kötelezettségeit.

56 Mivel bizonyítást nyert, hogy a Francia Köztársaságnak felrótt kötelezettségszegés a tények Bíróság általi vizsgálatának idején is fennáll, az alábbiakban meg kell vizsgálni a kényszerítő bírságra vonatkozó bizottsági javaslatot.

A pénzbírságról

57 Az így megállapított kötelezettségszegéssel kapcsolatban a Bizottság – mint az jelen ítélet 18. pontjából is következik – azt kéri, hogy a Bíróság a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak maradéktalan teljesítésig a jelen ítélet kihirdetésétől kezdve késedelmi naponként 13 715 euró kényszerítő bírságra kötelezze a Francia Köztársaságot.

58 Ezzel kapcsolatban minden egyes ügyben a Bíróság feladata annak értékelése, hogy az adott ügy körülményeire figyelemmel milyen pénzügyi szankciót kell kiszabni (a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 86. pontja).

59 Emlékeztetni kell arra, hogy az EK 228. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás célja a kötelezettségszegő tagállamnak a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak teljesítésére való ösztönzése, és ezáltal a közösségi jog tényleges alkalmazásának biztosítása. Az e rendelkezés szerinti mindkét intézkedésnek – nevezetesen az

átalányösszegnek és a kényszerítő bírságnak – ugyanez a célja (a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 80. pontja).

60 A kényszerítő bírság és/vagy átalányösszeg fizetésére való kötelezésnek nem az érintett állam által esetlegesen okozott valamilyen kár megtérítése a célja, hanem a megállapított kötelezettségszegés megszüntetésére ösztönző gazdasági kényszer vele szemben való alkalmazása. A kiszabott pénzügyi szankciókat tehát annak tükrében kell meghatározni, hogy milyen mértékű meggyőzésre van szükség ahhoz, hogy a szóban forgó tagállam változtasson magatartásán (a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 91. pontja).

61 Mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bíróság feladata, hogy úgy határozza meg a kényszerítő bírságot, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt arányos legyen a megállapított kötelezettségszegéssel, valamint az érintett tagállam fizetőképességével (lásd különösen a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 103. pontját).

62 Ezek alapján – és az EK-Szerződés [228.] cikke szerinti kényszerítő bírság számítási módjának meghatározásáról szóló [nem hivatalos fordítás], 1997. február 28-i bizottsági közleményben (HL C 63., 2. o.) javasoltaknak megfelelően – a közösségi jog egységes és tényleges alkalmazása céljából előírt kényszerítő bírság kényszerítő jellegének biztosítása érdekében figyelembe veendő alapszempontok főszabály szerint a következők: a jogsértés időtartama, a jogsértés súlya és a szóban forgó tagállam fizetőképessége. E szempontok alkalmazásához figyelembe kell venni különösen az ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit, továbbá azt, hogy a szóban forgó tagállamot milyen sürgősen kell a kötelezettségei teljesítésére szorítani (lásd különösen a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 104. pontját).

63 Jelen esetben – attól függően, hogy álláspontja szerint milyen mértékű meggyőzésre van szükség – a Bíróság feladata megállapítani a megfelelő összegű pénzbírságot, amely alapján az érintett tagállam gondoskodni fog a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak tényleges teljesítéséről.

64 A jelen ügy körülményeire tekintettel elsőként meg kell állapítani, hogy a kényszerítő bírság megfizetése megfelelő eszközt jelent, ezért az átalányösszeg fizetésére való kötelezés nem szükséges.

65 A jogsértés súlyával, különösen pedig az említett ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeivel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy – mint azt a Bizottság 2005. április 15-i levelében és a tárgyaláson is kifejtette – a 2004-es törvény és a 2005. évi rendelet elfogadását követően is fennálló kötelezettségszegés nem különösen súlyos, a Francia Köztársaságnak azonban – az EK 228. cikk (1) bekezdésének megfelelően – mindenképpen a lehető legrövidebb időn belül meg kell szüntetnie.

66 A polgári törvénykönyv 1386-7. cikke új változatának elfogadásával ugyanis jelentősen csökkent azon eseteknek a száma, amikor a 85/374 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének megsértésével a szállító felelőssége továbbra is fennáll, következésképpen nem tartható fenn az az állítás, hogy továbbra is az irányelv céljait, illetve a köz- vagy magánérdekeket sértő súlyos jogsértés áll fenn.

67 E körülmények alapján a Bizottság által (az 1-től 20-ig terjedő skálán) javasolt 1-es értékű együttható megfelelően jelzi a – tényeknek a Bíróság általi vizsgálata idején is tartó – jogsértés súlyát.

68 A jogsértés időtartamát jelző együtthatóval kapcsolatban viszont meg kell állapítani, hogy nem fogadható el a Bizottság javaslata, amely ezt az együtthatót (az 1-től 3-ig terjedő skálán) 1,3-as értékben kívánja meghatározni.

69 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az együttható az általa a 2001. április 2-i megbeszélésen elfogadott új számítási mód alapján került kiszámításra, amely előírja, hogy a jogsértés időtartamára vonatkozó együttható a végre nem hajtott ítélet kihirdetését követő hetedik hónaptól számítva havi 0,10 összegű érték alapján kerüljön kiszámításra, és amelynek összege legfeljebb 3 lehet. Mivel a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítélet és a jelen kereset benyújtásáról szóló, 2003. december 16-i bizottsági határozat között 19 hónap telt el, a Bizottság szerint a jogsértés időtartamára vonatkozó együttható összege 1,3.

70 Emlékeztetni kell arra, hogy még ha az ilyen iránymutatások ténylegesen hozzájárulnak is a Bizottság tevékenysége átláthatóságának, előre láthatóságának és jogbiztonságának biztosításához, az is megállapítható, hogy az EK 228. cikk (2) bekezdésével a Bíróságra ruházott hatáskör gyakorlásának nem előfeltétele, hogy a Bizottság ilyen szabályokat állapítson meg, amelyek egyébként sem kötnék a Bíróságot (lásd különösen a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 85. pontját). Ugyanez vonatkozik a jogsértés időtartamával kapcsolatos együttható mértékére, valamint az említett együttható mértéknek meghatározásakor irányadó szempontokra.

71 Az említett együttható tényleges mértékét a Bíróságnak kell meghatároznia. Ezért nem a Bizottság Bíróság általi megkeresésének időpontja alapján, hanem a tények Bíróság általi mérlegelésének időpontja alapján kell értékelni a jogsértés időtartamát, és ezt az értékelést nem korlátozza a Bizottság által javasolt, 1-től 3-ig terjedő skála.

72 Jelen esetben nem vitatott, hogy a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítése csak bizonyos, egyértelműen meghatározott intézkedés nemzeti jogba történő átültetésének elfogadását írta elő.

73 Meg kell tehát állapítani, hogy a 2002. április 25-i ítélet részleges teljesítésétől függetlenül, amelyre egyébként roppant késedelemmel került sor, a Francia Köztársaságnak az említett ítélet maradéktalan teljesítésére vonatkozó kötelezettsége már jó ideje fennáll, hiszen az ítélet kihirdetése óta majdnem négy év telt el.

74 E körülmények értelmében a jogsértés időtartama alapján a 3-as együttható tűnik megfelelőnek.

75 A Bizottság azon javaslata, miszerint az alapösszeget meg kell szorozni a Francia Köztársaság bruttó hazai termékén és a Tanácsban rendelkezésére álló szavazatok számán alapuló 21,1-es együtthatóval, megfelelő arra, hogy tükrözze e tagállam fizetőképességét úgy, hogy emellett fenntartja az egyes tagállamok közötti ésszerű különbséget (lásd különösen Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott, fent hivatkozott ítélet 109. pontját).

76 Ha az 500 eurós alapösszeget megszorozzuk a 21,1-es együtthatóval (fizetőképesség), az 1-es együtthatóval (a jogsértés súlya) és a 3-as együtthatóval (a jogsértés időtartama), az késedelemi naponként 31 650 eurót jelent.

77 A kényszerítő bírság tételét egy jogszabály-módosítási rendelkezés elfogadására vonatkozó bírósági ítéletben foglaltak teljesítése esetén – mint jelen ügyben is – napi tételek alapján kell meghatározni.

78 A fenti megállapításokat figyelembe véve a Francia Köztársaságot arra kell kötelezni, hogy a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételében való késedelemért a jelen ítélet kihirdetésétől az említett, 2002. április 25-én hozott ítéletben foglaltak teljesítéséig napi 31 650 euró összegű kényszerítő bírságot fizessen be a Bizottságnak, az „Európai Közösség saját forrásai" számlára.

A költségekről

79 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Egyebekben ugyanezen cikk 5. §-ának első bekezdése alapján a keresetétől vagy a kérelmétől elálló fél kérelmére a másik fél köteles a költségek viselésére, ha ez a másik fél magatartása alapján indokoltnak látszik.

80 Jelen esetben a Francia Köztársaság a Bizottság által előadott kifogás tekintetében pervesztes lett. A Bizottság részleges elállása annak a következménye, hogy a Francia Köztársaság a Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletet részlegesen és késedelmesen teljesítette.

81 Tehát a Francia Köztársaságot kell a költségek viselésére kötelezni.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **A Francia Köztársaság azzal, hogy amennyiben a gyártó kiléte ismeretlen, a hibás termékek forgalmazóját továbbra is a gyártóval azonos módon teszi felelőssé, még ha a forgalmazó ésszerű időn belül tájékoztatja is a károsultat a terméket neki szállító kilétéről, nem tette meg C-52/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott ítéletben foglalt valamennyi szükséges, a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv 3. cikke (3) bekezdésének nem megfelelő átültetésére vonatkozó intézkedést, következésképpen nem teljesítette az EK 228. cikkből eredő kötelezettségeit.**

2) **A Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. április 25-én hozott, fent hivatkozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételében való késedelemért a Francia Köztársaság a jelen ítélet kihirdetésétől az említett, 2002. április 25-én hozott ítéletben foglaltak teljesítéséig napi 31 650 euró összegű kényszerítő bírságot köteles fizetni a Bizottságnak, az „Európai Közösség saját forrásai" számlára.**

3) **A Bíróság a Francia Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások